

Dorothy Day, anarquista, pacifista i oblata benedictina

Josep Miquel Bausset

El 29 de novembre de 1980, hui fa quaranta anys, va morir a Nova York, Dorothy Day, anarquista, pacifista, anticapitalista, una dona cristiana compromesa amb la lluita no violenta i amb la defensa dels pobres i dels exclosos.

Dorothy Day va nèixer a Brooklyn, que en aquell moment era un municipi a prop de Nova York, el 8 de novembre de 1897. Day pertanyia a una família episcopaliana de classe mitjana. Son pare, que era un home conservador, va ser un periodista esportiu; i amb sa mare, que era mestressa, tingueren, a més de Dorothy, tres fills més i una filla. El 1916 la família es va traslladar a Chicago, on Dorothy descobrí una realitat de misèria i de conflictes.

Durant la seua adolescència Dorothy s'allunyà de l'Església perquè, com ella mateixa digué més tard, *“no vaig vore mai ningú traure's el seu abric per donar-lo a un pobre. No vaig vore mai ningú fer un dinar i convidar el cec i el paralític”*. Per això Dorothy va ser atea fins els vint i tants anys. Membre del Partit Socialista d'Amèrica, Dorothy es va convertir en una activista dels drets humans. Va tindre diverses parelles, sense casar-se, amb una de les quals va quedar embarassada i acabà avortant. Finalment es va casar amb Foster Buttermann de qui es va separar un any més tard.

Una crisi personal portà Dorothy a recobrar la fe, recordant que el profeta de Natzaret sempre s'havia fet càrrec dels pobres i dels exclosos. Això va fer que la seua vida canviara radicalment. Veient Dorothy que als EEUU l'Església catòlica era l'Església que acollia la classe obrera, els pobres i els immigrants, Day reconegué que aquell era el seu lloc. El 1926, embarassada de nou, aquesta vegada no va avortar i el 4 de març d'aquell any tingué la criatura, convertint-se en mare soltera. Dorothy va decidir batejar la xiqueta, Tamar Teresa, i batejar-se ella també, entrant així a formar part de l'Església catòlica. I és que Dorothy Day va reconèixer Jesús, present en els més pobres i marginats de la societat. Si abans de la seua conversió Dorothy havia viscut d'una manera que ella, anys després, considerà buida, ara, com a cristiana, anava descobrint el sentit de la seua vida com a deixeblla de Jesús.

La crisi social i econòmica de 1929, que va portar el caos econòmic als EEUU, amb milions de persones enfonsades en la pobresa i en l'atur, va motivar Dorothy Day a fundar el *“Moviment del Treballador Catòlic”*, una xarxa de més de 2.000 llars i granges per acollir els transeünts i els pobres de tota la geografia americana. Així, Dorothy donava una resposta eclesial a la situació tan difícil que vivia la societat dels EEUU. I és que Day, no va separar mai l'experiència de Déu del seu compromís polític i social per la justícia. Per això representà el cor i la consciència d'esquerres del catolicisme americà. A més, per mantindre la seua llibertat, Day no acceptà mai subvencions per a la seua obra social.

El dia de la Immaculada de 1932, Dorothy participà en una marxa contra la fam (el flagell que assotava els EEUU després del crac de 1929), organitzada pels comunistes. Dorothy entrà en la basílica nacional de Washington i demanà a la Mare de Déu un signe concret per lluitar pels valors socials. Quan Dorothy arribà a sa casa l'esperava Pierre Maurin, un francès que havia llegit els articles de Day i que volia fundar un diari per als obrers, seguint l'ensenyament de l'Església i concretament l'encíclica *Rerum Novarum* del papa Lleó XIII. Així, el 1933, amb Maurin, Day va fundar el diari "*El Treballador Catòlic*", un mitjà que denuncià les injustícies que naixen del capitalisme. D'aquesta manera, amb la seua veu, Day va alçar la bandera de la defensa dels pobres i dels exclosos en el país més ric del món. Unint els valors cristians i polítics, Dorothy Day donà menjar i acolliment a milers d'aturats que havien perdut la faena.

Oblata benedictina des de 1942, Dorothy Day venerava els valors monàstics com ara la comunitat, el treball, l'hospitalitat i la pau.

Dorothy Day va ser empresonada diverses vegades per defensar el pacifisme i els drets dels més pobres de la societat. El moviment creat per Dorothy Day encoratjà la ciutadania a la desobediència civil i, amb valentia, va denunciar la guerra del Vietnam. Dona feminista, va conèixer la presó ja el 1917 per haver participat en una manifestació defensant el dret de vot de les dones. I el 1959, quan Dorothy tenia 62 anys, fou empresonada de nou per haver estat en una manifestació pacifista.

Dorothy va morir el 29 de novembre de 1980, hui fa quaranta anys, després d'una vida de pobresa voluntària. Day va treballar per la justícia social, amb el seu compromís amb la vida i la lluita dels exclosos. El seu radical cristianisme i la seua coherència donaren sentit a la seua vida de lluita contra l'opressió de les minories i a favor de la pau. Dorothy Day és, encara hui, un referent per als qui apostem per la justícia i un exemple per als qui volem canviar la imatge de l'Església.

No és gens estrany que el papa Francesc, el 24 de setembre de 2015, en el seu discurs al Congrés dels EEUU, citara quatre americans com a models de vida: Abraham Lincoln, Martin Luther King, Thomas Merton i Dorothy Day, ja que aquests personatges històrics "*apostaren amb el seu treball, abnegació i fins i tot amb la seua sang, per forjar un futur millor*". I és que Day, que va ser una cristiana conseqüent i coherent amb la seua fe, va defensar els drets de les dones, dels marginats, dels pobres i dels exclosos, pel seu compromís com a deixeble de Jesús de Natzaret.

El 1996 el papa Joan Pau II va declarar Dorothy Day Serventa de Déu. I el març de l'any 2000, l'arxidiòcesi de Nova York inicià el procés per la seua canonització.

Dorothy Day representa el somni americà de justícia social. I és que la seua passió per la justícia i pels pobres, estava inspirada en l'Evangeli.